

Specvlvm Privilegiorum Regularivm In Commvni

Pedro <de los Angeles>

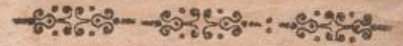
Coloniæ Agrippinæ, 1681

Punctum IX. An duret privilegium post mortem comedentis, aut
privilegiati?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61715](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61715)

cap. 3. num. 21. Peyrin. tom. 1. privileg. ad constitut. 17. Julij II.) licet in favorabilibus oracula, nomine privilegiorum veniant, non tamen in odiosis, aut revocationibus, nisi de eis expressa mentio fiat: & quamquam omnia oracula à Gregorio XV. & Urbano VIII. amplissima revocatione oraculorum, revocata fuerint; nihilominus non obest modò dictis, jam enim inuimus tract. 16. c. 3. num. 53. & 59. & latius cap. sequenti agentes de revocatione oraculorum; & dicemus non esse intelligendam de oraculis, quorum usus pro foro externo nullam perturbationem aut inquietudinem generat. Quare conclusionem nostram ex his, & aliis fundamentis deductam tenent Pater Hinojosa in director. decis. Regul. verb. confirmatio gratia decis. 4. Henriquez lib. 7. de indulgentiis, cap. 4. num. 8. Antonius à Spiritu sancto in direct. Regular. tract. 1. disput. 1. num. 118. Rodriguez quest. Regular. tom. 3. quest. 15. art. 6. Petrus ab Angelis in specul. privileg. disp. 6. sect. 3. à num. 5. Sanchez in summa, tom. 2. lib. 5. cap. 4. num. 16. Leander à Murcia Capuccinus quest. 19. super Regul. ad cap. 6. Regul. num. 33. Vega in sum. 4. part. cas. 38. Joannes Præposit. tertia parte, q. 83 art. 3. num. 151. Bartholomæus à Sancto Fausto in thesaur. Relig. lib. 5. quest. 167. num. 2. & probabilem dicit Portel. in dubijs Regul. verb. privileg. num. 64. & Diana 3. part. tract. 2. de dubijs Regul. resolut. 59. licet pro opposita sententia non desint plures, & graves Aucthores ei patrocinantes.

PUNCTUM IX.

An duret privilegium post mortem comedentis, aut privilegiati?

139. **P**RO intelligentia eorum, quæ in hoc puncto dicenda sunt, explicare prius oportet tria; ex quorum notitia, maximè hujus materie cognitio dependet. Nimirum quid sit *rescriptum gratia, & justitia*? Quid sit *rem esse integram, & esse inceptam*? Quid sit *gratia facta, & gratia facienda*? Igitur *rescriptum justitia*, est privilegium, vel potestas, quæ datur ad exercendos actus justitiæ, sive civilis, sive criminalis: ut facultas cognoscendi de tali causa, exercendi jurisdictionem in foro conscientia, &c. *Rescriptum gratia*, quando aliquid indulget gratosè conferendum: ut ad dispensandum, & absolvendum, & sic ex parte actuum, ad quos datur rescriptum, in gratia, & justitia rescriptum bipartitur. Sanchez lib. 8. de matrim. disputatione 28. à numero octavo, Palauus tomo primo, tractatu 3. disputatione 4. punct. 16. §. 1. à num. 1.

140. In rescriptis justitiæ, quando iudex incepit uti jurisdictione sibi data, dicitur *res incepta*: ut si assignavit locum iudicij, nominavit Notarium, testes percipere cœpit, litteras redigere in publica forma; quia tunc iudicatio *integra* non est, sed potius *cepta*, cap. licet undique, de officio delegati, cap. si à subdelegat. eod. tit. in 6. Et hoc

Quid sit
rescriptum
gratia, &
justitia!

Quando
dicitur
res in-
cepta
quod in-
cepit

hoc etiam ante citationem: quia licet citatio sit primus actus iudicij; non tamen iurisdictionis; cum ante illam pluries exerceri possit iurisdictione. Bonacin. *diffut. 1. quest. 3. punct. 8. §. 1. num. 22.* Sylvester *verb. delegatus, quest. 6.* & valde probabile dicit Sanchez *loco citato.* Quamvis ipse cum aliis rem integram esse ante citationem dicat, & desinere per eam. Sed notat Palaus *supra n. 10. ex Molina tract. 5. disp. 19. num. 4.* Quod si alicui munus delegetur, in cuius exercitio citatione non indige; ut visitandi aliquam domum, vel Provinciam Religiosorum: Tunc prima illius muneris exercitio dicitur *capta* iurisdictione, quia non habet alium modum inceptionis. Unde fit, quod, quia in rescriptis gratia non habet locum citatio iudicialis; loco illius succedit, ut *res capta* dicatur partis vocatio, cum qua est dispensandum. Nam hoc ipso, quod Auctoritate rescripti, vocet eam, *res capta*, dicitur, & desinit esse *integra*. Vel si mandet informationem fieri de veritate causae, vel aliud efficiat, quod sit usus auctoritatis per rescriptum collatae; at per praesentationem rescripti *res capta* non intelligitur; quia talis praesentatio, usus non est iurisdictionis per rescriptum concessae, sed dispositio ad talem usum. Sancti, *n. 20.* Palaus *n. 11.* Felinus *in cap. pastoralis. §. quoniam, n. 3. de rescriptis.*

Quando gratia facta, quando indiffinitè, & generaliter conceditur, vel quando tota gratia videtur esse ejus, cui conceditur in-
dependenter ab alio cui facienda
catur.

committitur: ut si alicui detur gratia providendi de personis idoneis, ad beneficia vacatura. Tunc dicitur *facienda*, quando non tibi ob tuam gratiam, sed ob favorem aliorum, conceditur privilegium: ut si tibi detur facultas providendi contra personam; quia non videtur gratia tui concessa, cum tibi non detur libera facultas conferendi, seu providendi quibus malueris, seu de beneficiis, quae volueris; sed gratia illius cui providendum est: quia in ejus commodum, & utilitatem cedit. Quae omnia habentur *cap. si cui nulla. de praebedis in 6.* Circa quem textum observat Nicolaus Garcia *6. part. de beneficiis, cap. 2. §. 2. a num. 304.* Bassæus *verb. privileg. 3. num. 11.* Layman, *lib. 1. tract. 4. cap. 23. num. 18.* Bonac. *diff. 1. q. 3. punct. 8. §. 1. num. 23. & 24.* Sancti, *lib. 8. de matrim. disp. 28. num. 87.* Facultatem Petro concessam de provisione certae personae in aliquo beneficio, vel de absolutione, dispensatione facienda in ejus favorem, qui est dispensandus, vel promovendus; esse *gratiam faciendam*. Si Petrus potest libere uti illa facultate; & si ex praecipuo, aut mandato illam uti tenetur, esse gratiam factam. § Ratio primi est, quia tunc nec dispensatio, aut absolutio est facta dispensando cum non sit in ejus favorem expedita; vel absolvendo, quia hoc ipso, quod relinquatur arbitrio dispensantis velit ne illam impendere vel non, nullum est jus ei qui deinde dispensatur quaesitum ad dispensationem, & sic non est ei facta gratia. At cum tenetur dis-

dispensator ea uti, jam dispensando facta est gratia, cum jam acquisierit jus ad rem, cum alius teneatur illi gratiam impendere. § Sed hoc limitandum est, ut intelligatur de mandato providendi certæ personæ, de beneficio determinato, vel dispensandi cum certa persona, de re certa, & determinata: aliàs non esset gratia facta, sed facienda. Quia cum non determinetur in quo gratia fiat, non potest dici jam facta, sed magis in posterum facienda, *cap. si cui nulla. citat. Garcia num. 301. Palus disputatione quarta, punct. 16. §. 2. num. 4. Molin. tract. 5. disput. 20. num. 2. in fine.*

Rescriptum justitiae mortis delegantis expirat

142. Quibus suppositis asserendum est primo: quod si rescriptum sit justitiæ, seu jurisdictione delegata, expirat finita jurisdictione in delegante, ut quia iste mortuus est, vel amotus ab officio, & alius assumptus, dum res delegata adhuc erat integra; hoc est dum adhuc non erat inchoatus usus facultatis à delegante collatæ; *cap. gratiam, cap. relatum, de officio delegati, cap. si cui nulla. de prebendis in 6.* Et ratio est: quia licet per rescriptum delegatus jurisdictionem acquirat; non radicatur in illa, usque dum ea uti cœperit: ergo pereunte in delegante jurisdictione, perit in delegato, uti diximus *tom. 2. tract. 10. de censur. cap. 1. num. 34.* & tenet Covar. *quest. pract. c. 11. num. 2.* Bonacin. *suprà num. 24.* Bassæus *n. 13.* Sanchez *num. 36. 57. 94.* Palus §. 3. *num. 1.* nisi adsit communis error, & ignorantia, tam in populo, quam in delegato. Nam communis error cassatæ jurisdictionis sufficit, ut gesta delegati valeant,

cum in eo præsupponatur titulus coloratus. Bonacin. *num. 30.* Sanchez *lib. 3. disp. 22. num. 59.* Basil. *de matrim. lib. 9. cap. 24. num. 2.* Cæterum per hoc quod eo tempore inchoet jurisdictionem, non firmatur in illâ: quia firmari non potest in jurisdictione quæ jam non est. Delegatus autem nullam ex rescripto habet jurisdictionem, & solum habet illam ex communi errore vulgi, in ordine ad validitatem actuum, ob communem utilitatem *ex l. Barbarius, ff. de officio pratoris, Basil. num. 4. Palus num. 3.*

143. Asserendum est secundo: Rescriptum quod si sit rescriptum gratiæ, si sit pure favorabile, si sit odiosum, & contrarium, aut in præjudicium tertij; non expirat talis gratia, si sit gratia facta absolute, & sine restrictione ad mortem, vel amotionem concedentis; quia est quædam quasi donatio; donatio autem non cessat morte donantis. At vero, si sit gratia facienda, & res sit integra expirat morte concedentis; propter ea quæ de delegato diximus: quia eadem ratio in hoc casu currit. Secus vero si sit res incepta; quia jam radicatur, & firmatur in illo, *cap. si super gratia, de officio delegati in 6. cap. si cui nulla de prebendis, eod. lib. ut diximus tract. 11. delegibus, cap. 5. num. 95.* & ex communi sententia docet Sanchez *de matrim. lib. 8. disp. 28. num. 64.* Filliucius *tract. 10. quest. 10. cap. 20.* Layman. *lib. 1. tract. 4. c. 23. num. 18.* Bonac. *disp. 1. quest. 3. punct. 8. §. 1. num. 19.* Suarez *de legibus, lib. 8. cap. 31. n. 1.* Guttier. *canon. quest. lib. 1. c. 15. n. 24. & lib. 2. c. 17. initio.*

144. Ex

Licentia ad confessiones audiendas, morte concedentis non expirat.

144. Ex quo sequitur primò, licentiam concessam sacerdoti audiendi confessiones pœnitentium, per Episcopum, vel Pontificem, non perire morte concedentis: quia est gratia & favor factus præcipuè ipsi sacerdoti, potius quàm pœnitentibus: Quia nec ipsi expressi, & nominati sunt, nec ad eorum petitionem concessa est. Gratia autem facta non perit morte concedentis. Et licet sit iurisdicção delegata, non ob id dicendum est expirare: quia solum in materia iustitiæ, iurisdicção delegata perit morte delegantis, eò quòd ita habetur *cap. gratum, cap. relatum, cap. licet, de officio delegati*, non in rescriptis gratiæ, de quibus nihil determinatur in iure. Bassæus *verb. privileg. 3. num. 13.* Sanch. *num. 72.* Palaus §. 4. *num. 3.* Basil. *de matrim. lib. 8. cap. 19. §. 1. num. 2.* Bonacin. *num. 24.* Layman. *num. 18.* Suarez *lib. 8. cap. 81. numer. 3.* Sayr. *de Censur. lib. 7. c. 14. n. 7.* Salas *de legibus, disp. 20. sect. 17. versu dico sexto.* Garcia *de benefic. sexta parte, cap. 2. num. 321.*

Si gratia sit facienda exspirat morte concedentis.

145. Sequitur secundò: quòd si detur Petro indultum, ut absolvat determinatas aliquas personas, vel cum illis dispenset ob illarum favorem, (ita tamen ut relinquatur ejus arbitrio usus indulti) & res sit integra, expirat morte concedentis, quia est gratia facienda, non facta. Gratia autem facienda morte concedentis spirat re integra manente. Sanch. *nu. 73.* Bassæus *num. 13.* Garcia *num. 327.* Bonac. *num. 24.* licet sit probabile gratiam illam concessam esse etiam in favorem ipsius Confessoris, & sic

esse gratiam factam; proindeque non expirare morte concedentis, eò quòd ipse ut magis idoneus electus sit ad illam dispensationem concedendam; & sic tuta conscientia potest illa uti, etiam post mortem concedentis. Palaus §. 4. *num. 5.* Salas *disp. 20. sect. 17. fine.* Suarez *cap. 31. num. 18. ad finem.* Basil. *lib. 8. cap. 19. §. 1. num. 5. & 8.*

146. Sequitur tertio: facultatè mihi concessã, v. g. per Bullam, vel Jubilæum eligendi Confessorem, sive determinatum sive indeterminatum, ut absolvat me à reservatis, vel dispenset mecù in votis, irregularitatibus, &c. nò perire adhuc re integra, morte concedentis. Et idem est de facultate recipiendi Ordines extra tempora, vel non reservatis interstitiis, celebrandi, vel audiendi Missam in Oratorio privato, comedendi carnes diebus prohibitis, & de aliis similibus; quia istæ omnes sunt gratiæ facta mihi, & beneficium legitimè à me possessum, non verò facienda: sed gratia facta non expirat morte concedentis, quia jam facta est: ergo, &c. Ita Sanchez *lib. 8. disp. 28. num. 72. 75. & 78.* Garcia *de benefic. 3. part. cap. 2. numer. 315. 317. & 318.* Basil. *num. 7. & 9.* Suarez *cap. 31. num. 3. & 19.* Bonacin. *num. 27.* Palaus §. 4. *num. 7.* Henriquez *lib. 7. cap. 21. §. 6.* § Ex quo sequitur, quòd cum omnia privilegia, gratiæ, concessiones factæ Religionibus, sint gratiæ in illarum favorem factæ, nulla ex illis expirat morte concedentis, ut omnes tenent.

147. Sequitur quarto: non expirare morte concedentis dispensationes,

Facultas per Bullam, vel Jubilæum concessa morte concedentis non cessat.

Dispensationes,

commiffa Ordinariis, non expi ante morte Pontificis.

nes, quæ committuntur expediendæ, si preces veritate nitantur, & expediri posse ab ipsis Ordinariis, etiam si res integra fuerit, quia fuit gratia facta ipsi dispensando. Tunc enim gratia censetur facta dispensando, quando delegatus, qui expediturus est dispensationem, est executor necessarius, ut num. 141. dicebamus, & tenent Bonacin. num. 23. Basil. num. 7. Sanchez num. 87. Suarez lib. 6. cap. 17. num. 9. Palaus num. 8. Garcia num. 312. §. Et idem est de facultate testandi concessa Episcopis à Papa; quia est gratia ipsis facta, quæ non expirat morte Pontificis, qui concessit adhuc re integra, etiam si litteræ expeditæ non fuerint, quia est perfecta gratia, eo ipso quod Pontifex dicat, fiat. Sanchez num. 28. Garcia num. 328. Palaus num. 11. §. Nec similiter cessat privilegium, ante mortem concedentis non acceptatum, sed potest post mortem illius acceptari à privilegiato, antequam revocetur à successore (à quo procul dubio revocari potest) quia jam ex parte concedentis gratia facta est. Suarez lib. 8. cap. 31. num. 21. Sanchez lib. 8. de matrimonio, disp. 28. num. 43. licet cum aliis oppositum dicat Bonac. disp. 1. quest. 3. punct. 8. §. 1. n. 28. qui tamen probabilem dicit nostram sententiam.

Alia quæ sequuntur ex dictis.

148. Sequitur quintò: quod si à Pontifice, vel ejus Legato detur rescriptum, & mandatum, ut Petro provideatur in aliquo beneficio tunc jam vacante, talis gratia adhuc reintegra, non expirat, etiam si concedens ante provisionem moriatur; quia jam acquisivit jus ad rem: & sic

fuit gratia facta, hoc ipso quod impetravit mandatum de provisione certi beneficii, secundum dicta num. 141. Sanchez num. 87. Palaus §. 4. num. 10. Henriquez lib. 14. cap. 17. n. 7. §. Ac denique, si rescriptum gratiæ, concessum sit pro aliquo tempore limitato, v. g. pro spatio unius anni, (ut sunt privilegia Bullæ cruciatæ) valet per totum annum; etiam si intra illud moriatur concedens; quia jam est gratia facta pro illo anno. Basil. lib. 8. cap. 19. num. 7. Sanchez disp. 28. à num. 50. & 78. Palaus §. 5. num. 1. Suarez lib. 8. cap. 32. num. 10. Henriquez lib. 7. de indulgent. cap. 21. numer. 4.

149. Sed inquires primò. An privilegium, vel gratia concessa sub illis verbis: *Donec voluero, ad placitum nostrum, quousque fuerit nostra voluntas, pereat morte concedentis?* Ad hoc jam diximus tom. 3. tract. 11. de legibus, cap. 5. num. 91. petire: quia mens concedentis sub hac forma, est ut privilegium à voluntate ipsius positiva, nedum negativa, id est non contraria, dependeat. Et cum eo mortuo amplius non habeat voluntatem; nec ab ea poterit pendere privilegium, dicendum erit post mortem illius cessare. §. Aliud est si diceret, *donec revocavero*: quia ut cesset privilegium, requiritur positivus actus revocationis, quem non habuisse ante mortem supponimus, & post illam habere non posse constat, & sic adhuc post illam, in suo permanet vigore. Si autem cum clausula ad voluntatem Sedis Apostolicæ expediatur; adhuc mortuo concedente, durabit: quia hæc

De privilegio cum aliis quibus clausulis concessis.

hæc verba ad Dignitatem Pontificiam diriguntur, quæ semper durat. Salas *de legibus, disp. 20. sect. 17. n. 12* § Suarez *de leg. l. 8. cap. 8. nu. 1.* Sanchez *lib. 8. de matr. disp. 28. n. 49.* Layman. *lib. 1. tract. 4. cap. 23. n. 17.* § Sed non caret probabilitate, per illa verba primo adducta, privilegium aut gratiam non expirare morte concedentis; sed durare, quousque revocentur: quia videntur in communi modo loquendi, æquivalere illa verba *ad beneplacitum nostrum*, illis verbis *donec revocavero*, seu aliter ordinavero: quia dum aliter non ordinatur, semper eadem esse, ac durare voluntatem videtur. Sic cit. Salas, Palas *tract. 3. disp. 4. punct. 16. §. 5. num. 5.*

Quando morte privilegiati, rescriptum justitiæ, vel gratiæ expirat.

150. Inquires secundò: An rescriptum gratiæ expirat morte privilegiati, vel rescriptum justitiæ morte delegati, aut ejus finito officio? § Respondetur, quòd tribus modis fieri potest delegatio: aut expresso nomine delegati tantum; aut illo tacito, expresso Officio, aut Dignitate; aut expresso utroque. Si primo modo fiat rescriptum, regulariter censetur personale; nisi ex subjecta materia, & circumstantiis oppositum colligatur: ideoque expirat morte delegati, nec transit de persona in personam: *quia destructis nobis, destruuntur ea, quæ sunt in nobis.* Si expresso Officio regulariter est reale, & adhæret Officio, transiitque ad successores in Dignitate,

sive res sit integra, sive incepta; quia hoc non immutat concessionem, quæ hoc ipso quod fiat, & facta sit Dignitati, cum illa durat. Si Dignitatis, & personæ nomen exprimitur in concessione, judicanda est non realis, sed personalis; nisi aliunde oppositum colligatur: quia nomen personæ ibi positum, restringere videtur universalem significationem, proveniente ex nomine Dignitatis: & sic facit, quod solum unicæ personæ communicetur rescriptum, & non pro omnibus habentibus illam Dignitatem. Sic Basæus *in floribus verb. privileg. cap. 3. numer. 10.* Pellizzar. *tract. 8. cap. 1. numer. 92.* Tambur. *tom. 1. disp. 16. qu. 11. num. 2. & 3.* Sanchez *lib. 8. disp. 27. à num. 6.* Bonac. *disp. 1. quæst. 3. punct. 8. §. 1. à n. 1.* Palas *punct. illo 16. §. 6. à n. 2.* Salas *disp. 20. sect. 17. nu. 124.* § Idem cum proportionem sentiendū est de rescripto gratiæ. Limitant autem prædicti Authores præcedentē doctrinam, ut intelligatur in ultimo casu, commissionem esse personalem; nisi ex circumstantiis redderetur vel damnosa alteri, injusta, vel inutilis: quia semper in casu dubii præsumendum est delegantem, non velle suam dispensationem injustam, vel inutilem esse. § Ex quo sequitur commissiones per se loquendo, esse personales.